

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

OSEBNA OKOLIŠČINA:
JEZIK

- 1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 1.2 Priporočila Zagovornika
- 1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 1.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 1.5 Izobraževanje in ozaveščanje

Osebne okoliščine so tiste prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Osebne okoliščine, ki jih določa Zakon o varstvu pred diskriminacijo so:

SPOL

NARODNOST

RASA ALI ETNIČNO POREKLO

JEZIK

VERA ALI PREPRIČANJE

INVALIDNOST

STAROST

SPOLNA USMERJENOST, SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ

DRUŽBENI POLOŽAJ

PREMOŽENJSKO STANJE

IZOBRAZBA

ZDRAVSTVENO STANJE

NOSEČNOST IN/ ALI STARŠEVSTVO

DRŽAVLJANSTVO

KRAJ BIVANJA ALI STALNO PREBIVALIŠČE

ZAKONSKI STAN ALI DRUŽINSKI STATUS

DRUGE OSEBNE OKOLIŠČINE

VSE ALI VEČ OSEBNIH OKOLIŠČIN HKRATI

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov glede osebne okoliščine jezika

Zagovornik v letu 2022 ni izvajal ocen diskriminatornosti predpisov glede osebne okoliščine jezika.

1.2 Priporočila Zagovornika glede osebne okoliščine jezika

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD)¹

Priporočilo (050-24/2020/15):

1. MDDSZ naj zakon spremeni tako, da bo odpravil diskriminacijo državljanov tretjih držav na način, da bo obveza vključitve v tečaj in pristop k izpitu iz znanja slovenskega jezika na vstopni ravni (raven zahtevnosti A1) veljala tudi za državljane tretjih držav oziroma za vse brezposelne tujce na enak način, kot zdaj velja za državljane drugih držav članic EU. ●

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD, EPA 2547 - VIII)

Priporočilo (0709-29/2021/3):

1. Odpravi naj se določba veljavnega zakona, ki določa zahtevo po vstopnem znanju slovenskega jezika, saj ta razlikuje med registrirano brezposelnimi osebami na podlagi osebnih okoliščin. ●

¹ Zakon o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19, 11/20 – odl. US, 189/20 – ZFR0, 54/21, 172/21 – ZODPol-G, 54/22 in 59/22 – odl. US)

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj zaradi osebne okoliščine jezika

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj zaradi osebne okoliščine jezika.

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora glede osebne okoliščine jezika

! Jezik poslovanja na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost

Na Zagovornika se je obrnil posameznik, ki je želel na banki v Izoli odpreti fiduciarni tekoči račun. Povedal je, da je imel kot predstavnik italijanske manjšine v Sloveniji težave pri komunikaciji z zaposlenimi. Uslužbenca je prosil za pomoč pri izpolnjevanju obrazca v slovenskem jeziku. Ta mu je odvrnil, da se kot slovenski državljan lahko znajde sam. Zagovornik je v svetovanju opozoril, da morajo podjetja na območjih, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, poslovati tudi v jeziku manjšine. Stranko je povabil k oddaji predloga za obravnavo diskriminacije. Ker je stranka pripadnik narodne manjšine, jo je Zagovornik seznanil, da lahko vlaga vloge v italijanskem jeziku tudi zunaj dvojezičnega območja, pri čemer pa organ, ki je zunaj tega območja, posluje izključno v slovenskem jeziku, a mora na lastne stroške poskrbeti za prevod strankinih vlog in ji omogočiti spremljanje postopka na ustni obravnavi s tolmačem, če do ustne obravnave pride ([0702-71/2022](#)).

Izključevanje starejših prek uporabe tujk v vsakdanjem življenju

Na Zagovornika se je obrnila stranka zaradi domnevne diskriminacije starejših zaradi vse pogostejše uporabe tujk v vsakdanjem življenju. Zagovornika je prosila, da preveri upravičenost njenih pripomb in predlaga spremembe, ki bi bile po Zagovornikovem mnenju nujne za ohranitev slovenskega jezika. Zagovornik je stranki pojasnil svoje pristojnosti in dodal, da v konkretnem primeru ne gre za diskriminacijo, saj ni izkazana niti osebna okoliščina, ki naj bi bila razlog slabše obravnave, niti ne gre za poseg v kakšno od pravic ali ugodnosti ([0702-97/2022](#)).

1.5 Izobraževanje in ozaveščanje glede osebne okoliščine jezika

Zagovornik je v letu 2022 s pomočjo sredstev javnega obveščanja in objav na družabnih omrežjih izpostavljaj položaj posameznih ranljivih skupin in predstavljal specifične osebne okoliščine.